

Soltan Alparslan

Category: Kitapcy,Taryhy şahslar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Soltan Alparslan SULTAN ALPARSLAN (1030-1072)

Büyük Selçuklu Devleti'nin kurucularından Çağrı Bey'in oğludur. Küçük yaşta ata binip ok atmayı öğrenen Alp Arslan yiğit bir savaşçı ve hükümdar olmuştur.

Gençlik çağında arkadaşlarından oluşan kendi birliğiyle katıldığı Dandanakan Savaşı, 1044 yılında Gaznelilere karşı kazanılan zafer sayesinde tarih sahnesinde ismi ön plana çıkmaya başlamıştır. Çağrı Bey bu başarısından dolayı 1058 yılında Belh, Tirmiz, Kobadiyan, Toharistan, Vahş ve Valvalic gibi şehirleri Alparslan Gazi'ye vererek devlet yönetimi öğrenmesini istemiştir.

1060 yılında Çağrı Bey'in ölümü üzerine Alp Arslan, Horasan Selçuklu Devleti'nin başına geçmiştir. Tuğrul Bey 1063 tarihinde vefat edince Selçuklu Devleti'nde taht kavgaları çıkmaya başlamıştır. Oğul sahibi olmayan Tuğrul Bey, vasiyetinde Çağrı Bey'in oğullarından Süleyman'ın tahta geçmesini istemiştir. Dönemin veziri Amid ül-Mülk Tuğrul Bey'in vasiyetini yerine getirmek istemiş ve Rey kentinde Süleyman'ı tahta çıkartmıştır.

Alp Arslan, Arslan Yabgu'nun oğlu Kutalmış ve bazı şehzadeler ve emirler Süleyman'ın sultanlığını kabul etmemişlerdir. Selçuklu Devleti veziri Amid ül-Mülk, Kutalmış'ın Rey şehri kuşatması üzerine Alp Arslan'dan yardım istemiş, Alp Arslan adına Kazvin şehrinde hutbe okutmuş ve sultanlığı'nı kabul etmiştir. Alp Arslan ile Kutalmış arasında Dameğan yakınlarında meydana gelen savaşta Alp Arslan'ın başarılı olması neticesinde 27 Nisan 1064 tarihinde Selçuklu Devleti'nin başına Alp Arslan fiilen geçmiştir. Yapılan bu savaşta Selçuklu Devleti'nin veziri Amid ül-Mülk vefat edince yerine Nizamülmülk getirilmiştir. Alp Arslan göreve başladığı tarihten itibaren dağınık halde olan Selçuklu beylerini disiplin altına alarak, Doğu ve Batı Selçukluları'nı tek çatı

altında birleştirmeyi başarmıştır. 11 Mayıs 1064 tarihinde zamanın halifesine, kendi adına bütün camilerde hutbe okunmasını emretmiştir.

İlk seferlerini oğlu Melikşah ve veziri Nizamülmülk ile birlikte gerçekleştiren Alp Arslan, Ermenistan, Gürcistan ve Doğu Anadolu civarlarına doğru yönlendirmiştir. Daha sonra Bizans'ın elinde bulunan Kars ve Ani bölgesine doğru yönelmiş ve Bizans'ın en sağlam kalelerinden oluşan hudut şehri Ani'yi kuşatmıştır. Zorlu Ani kalesinin surlarını aşabilmek için çeşitli yollar deneyen Alp Arslan ağaçtan burçlar yaptırmış, mancınıklar ve sağlam okçularla Ani kalesini ele geçirebilmek için çok uğraşmıştır. Uzun süren bu kuşatmadan sonra 1064 yılında Ani kalesi'nin direnci kırılmış ve teslim olmak zorunda kalmıştır. Ani kalesinin fethi ile Abbasi Halifesi Kaim bi-Emrillah, Alp Arslan'a "Ebu'-Feth" (Fetihlerin babası) ismini vermiştir.

Alp Arslan 1065 yılında Üst-Yurd ve Mangışlak bölgesine doğru yönelmiş ve bölgedeki Kıpçakları ve Türkmenleri boyunduruk altına almıştır. 1067 yılında Kirman meliki olan kardeşi Kavurd'un isyan etmesi üzerine bu isyanı bastırmak için Melik Kavurd üzerine yürümüş ve Kavurd'un birliklerini paramparça etmiştir. Alparslan doğuda Tiflis'e kadar fetihler yaparken, komutanları da Anadolu'nun çeşitli yerlerinde fetihlerde bulunmuşlardır. Afşin Bey, 1067 ve 1068 tarihleri, arasında Bizans'a karşı Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde önemli başarılar elde etti. 1067 tarihinde Malatya'da Bizans ordusunu yenen Afşin Bey, Kayseri'ye kadar ilerlemiştir. Bizans'ın başında bulunan Romanus Diogenes, Selçuklu akınlarına son vermek için çok uğraşmıştır, fakat gönderdiği komutanları Afşin Bey'in çevik manevralarına karşı bozguna uğrayınca ümitleri kesilmiştir. Zamanla Türkmenler Anadolu'yu ele geçirmeye başlamışlardır.

Alp Arslan 1067 yılında tekrar Gürcistan seferine çıkmak zorunda kalmıştır. Gürcü kralı IV. Bagrat, Alanlar ile birleşerek Müslüman devleti olan Şeddadiler topraklarını, Erran'ı istila etmeye başlamışlar ve Gence'ye kadar ilerlemişlerdir. Sultan Alp Arslan 1067 yılında bölgeyi tekrar

ele geçirerek sükûneti sağlamıştır.

Alparslan'ın 1071 yılında güneye doğru yönelip yeni bir sefere hazırlandığını öğrenen Bizanslılar bunu bir fırsat zannederek General Diyogenes Romanos komutasında 200 bin kişilik bir ordu ile Alparslan'ın ordularına doğru yürümeye başlamışlardır. İki ordu Van gölünün kuzeyindeki Malazgirt ovasında karşı karşıya gelmişlerdir. Tarihin seyrini değiştirecek bu mücadeleyi Alp Arslan'ın önderliğinde hilal taktiği sayesinde Türk ordusu kazanmıştır. Türk ordusu sayıca kendisinden çok üstün olan Bizans ordusunu tarihinin en çetin ve başarılı savaşıyla Malazgirt ovasında kazanmıştır. Bu savaş ile Türk tarihinin seyri değişmiş ve Anadolu'da tamamen hüküm sürecektürk Devletleri'nin kurulması için ortam oluşturulmuştur.

Sultan Alp Arslan 1072 yılında, esir aldığı bir Karahanlı kale komutanı ve sevdiği kız Hankon'un babası Yusuf el- Harzemi tarafından şehit edilmiştir.

<http://akincilardergisi.com/dergi/sultan-alpaslan-1030-1072.html>
Taryhy şahslar